

WWF

ΕΚΛΟΓΕΣ

2015

100 ΜΕΡΕΣ και ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Έχοντας διαπιστώσει ότι με το πρόσχημα της κρίσης η Ελλάδα έζησε τα τελευταία χρόνια μια ανελέητη περιβαλλοντική οπισθοδρόμηση, η περιβαλλοντική οργάνωση WWF Ελλάς ζητά από τη νέα Κυβέρνηση να προσφέρει στη δημοκρατία ζωτικής σημασίας έργο για καλή και διαφανή διακυβέρνηση, ζωντανή οικονομία και προστασία του περιβάλλοντος για όλους. Με δεδομένες τις προγραμματικές δηλώσεις των περιβαλλοντικά συναρμόδιων υπουργών, οι οποίες περιείχαν πολλές δεσμεύσεις που είναι θετικές για το περιβάλλον, το WWF Ελλάς θα σταθεί αρωγός σε κάθε πολιτική πρωτοβουλία για αποτελεσματική προστασία του φυσικού μας πλούτου και οικολογικά βιώσιμη διέξοδο από την κρίση. Παράλληλα, θα παρακολουθεί τις σχετικές με το περιβάλλον εξελίξεις και θα παρεμβαίνει προκρίνοντας εναλλακτικές, όποτε απαιτείται.

Οι πρώτες εκατό μέρες από την ανάθεση αρμοδιοτήτων στους υπουργούς θα είναι αναμφισβήτητα κρίσιμες για την αντιμετώπιση του χρέους και γενικότερα της κρίσης. Θα είναι όμως σημαντικές και για το περιβάλλον και τον αναπροσανατολισμό της οικονομίας προς ένα οικολογικά και κοινωνικά βιώσιμο μοντέλο. Η καταστροφική για το περιβάλλον και τα κοινά πολιτική των τελευταίων ετών πρέπει να αναστραφεί πριν οι απώλειες γίνουν μόνιμες, για τη σημερινή και τις επόμενες γενιές.

Όπως έχει και προεκλογικά υποστηρίξει η σημερινή Κυβέρνηση, το περιβάλλον - δηλαδή οι φυσικοί πόροι, η βιοποικιλότητα, τα τοπία, ο φυσικός χώρος - δεν είναι αναλώσιμο υλικό μιας χρήσης, αλλά κοινή κληρονομιά που επιβάλλει περιβαλλοντικά ασφαλή ανάπτυξη. Το WWF Ελλάς υποστηρίζει την ανάγκη για οικολογικό μετασχηματισμό των βασικών τομέων της πραγματικής οικονομίας και απόλυτη διαφάνεια και δημόσια λογοδοσία του κράτους και όλων των επιχειρήσεων. Με αυτήν άλλωστε την κατεύθυνση, το WWF Ελλάς διαμόρφωσε και δημοσιοποίησε έκθεση με τίτλο «[Ζωντανή ελληνική οικονομία](#)».

Το WWF Ελλάς εντοπίζει σε αυτό το έγγραφο μια σειρά από ενέργειες άμεσης προτεραιότητας που είναι σημαντικό να αποτελέσουν σημείο περιβαλλοντικής εκκίνησης του κυβερνητικού έργου. Το έγγραφο αυτό απευθύνεται στον Πρωθυπουργό και σε όλους τους συναρμόδιους για το περιβάλλον υπουργούς, την ενέργεια και τις αναπτυξιακές πολιτικές, με την ελπίδα να προσφέρει χρήσιμο υλικό στο σημαντικό έργο που έχουν αναλάβει για την ανάπτυξη μιας ζωντανής ελληνικής οικονομίας και βιώσιμη διέξοδο από την κρίση.

Στην πρώτη ενότητα παρατίθενται προτεραιότητες διορθωτικού χαρακτήρα, ώστε να αναστραφεί πρόσφατη κακονομία που αν διατηρηθεί θα προκαλέσει περιβαλλοντική και οικονομική ζημιά, ενώ ενδέχεται να δημιουργήσει και νομικά κεκτημένα. Στη δεύτερη ενότητα συνοψίζονται θεσμικές πρωτοβουλίες που θα συμβάλουν στη δημιουργία πλαισίου καλής περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και ανάπτυξης μιας ζωντανής και μακροπρόθεσμα βιώσιμης ελληνικής οικονομίας. Η τρίτη ενότητα αποτελείται από σειρά ενεργειών άμεσης προτεραιότητας για τη διασφάλιση σημαντικών περιοχών μεγάλης οικολογικής σημασίας, των οποίων άλλωστε την οικονομική σημασία ως εξέχοντος τουριστικού προϊόντος δύσκολα μπορεί

πλέον κάποιος να αμφισβητήσει. Η τέταρτη, και τελευταία, ενότητα εστιάζει στις επείγουσες προτεραιότητες για αναπροσανατολισμό της ελληνικής οικονομίας προς ένα μοντέλο καθαρής ενέργειας και αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

1. Κατάργηση περιβαλλοντικά καταστροφικής νομοθεσίας

Για να σταματήσει η περιβαλλοντική οπισθοδρόμηση, είναι κατ' αρχήν σημαντικό να καταργηθούν άρθρα πρόσφατα ψηφισμένων νόμων, πριν αυτά τεθούν σε ευρεία εφαρμογή και δημιουργήσουν μη αντιστρεπτά τετελεσμένα. Είναι λοιπόν απαραίτητη η κατάργηση κατ' ελάχιστον των εξής:

- Νόμος 4315/2014: Από τον πρόσφατο δασοκτόνο νόμο (ΦΕΚ 269 Α'/24.12.2014), ο οποίος ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων λόγω του προφανούς πελατειακού του χαρακτήρα και της σωρείας τροπολογιών της τελευταίας στιγμής, είναι αναγκαίο να καταργηθούν άμεσα τουλάχιστον τα άρθρα 12 και 59. Με τις διατάξεις αυτές υποβαθμίζεται σοβαρά η δασική νομοθεσία και καταργείται η πρόβλεψη για τη δημιουργία θαλάσσιων καταφυγίων.
- Νόμος 4280/2014: Από τον δασοκτόνο νόμο (ΦΕΚ 159 Α'/08.08.2014) που ψηφίστηκε με επείγουσα διαδικασία από θερινό τμήμα της προηγούμενης Βουλής, είναι απαραίτητο να καταργηθούν τουλάχιστον τα άρθρα 7, 10, 32, 34, 36, 44, 52 και 63. Οι διατάξεις αυτές έχουν επιδεινώσει και περιπλέξει σοβαρά τη δασική και περιβαλλοντική νομοθεσία.
- Πρόσφατες διατάξεις που επεκτείνουν το δικαίωμα εκμετάλλευσης αυθαίρετων κατασκευών στον αιγιαλό (π.χ. αρθ. 31 παρ. 1 του ν. 4223/2013, αρθ. 28 παρ. 2 του ν. 4282/2014).
- Υπουργική απόφαση Α.Π. οικ. 100079 της 21ης Ιανουαρίου 2015, με την οποία πολλαπλασιάζονται αδικαιολόγητα τα όρια εκπομπών ρύπων που αποβάλλονται στη λεκάνη του ποταμού Ασωπού.
- Κατάργηση του άρθρου 8 του ν. 4109/2012. Στο τέλος του 2015 λήγει η «παράταση ζωής» που δόθηκε στους φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών (φορείς της Γενικής Κυβέρνησης) που αδικαιολόγητα καταργήθηκαν ή με παράλογα κριτήρια συγχωνεύτηκαν τον Δεκέμβριο 2012 με την απαράδεκτη και οικονομικά παράλογη αυτή ρύθμιση και προώθηση διαλόγου για το μέλλον της διοικητικής δομής του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών.
- Επαναφορά της άδειας ερασιτεχνικής αλιείας (η οποία καταργήθηκε με το άρθρο 8 του ν. 4256/2014 και σήμανε την απώλεια σημαντικών για το Κράτος εσόδων από την έκδοση των αδειών) μέσω της δημιουργίας ενός ηλεκτρονικού συστήματος πιστοποίησης γνώσεων και έκδοσης αδειών ερασιτεχνικής αλιείας. Το WWF Ελλάς υπέβαλε σχετική πρόταση στις αρμόδιες υπηρεσίες τον Μάρτιο του 2014.

2. Ζωντανή οικονομία και καλή διακυβέρνηση

- Αναβάθμιση του ρόλου και της λειτουργίας του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (πρώην ειδική γραμματεία) σε ανεξάρτητη και αυτοτελή αρχή με κατοχύρωση της λειτουργικής της ανεξαρτησίας και αναφορά του επικεφαλής της στη Βουλή.
- ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ: Με δεδομένη τη μεγάλη οικονομική σημασία του Πράσινου Ταμείου, είναι σημαντική η ενίσχυση της διαφάνειας, της ανοιχτής δημόσιας λογοδοσίας και των μηχανισμών ελέγχου της λειτουργίας του. Αμέσως μετά τον ορισμό του νέου ΔΣ, το οποίο βάσει του ιδρυτικού νόμου θα πρέπει να συγκροτείται από πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και να έχουν «επιστημονική κατάρτιση, προσόντα και εμπειρία σχετικά με τους καταστατικούς σκοπούς του», είναι καιρός να δρομολογηθεί η συγκρότηση και έναρξη λειτουργίας της Στρατηγικής Επιτροπής Περιβαλλοντικής Επιτροπής του άρθ. 2 του ν. 3889/2010. Επίσης, είναι σημαντικό σε πρώτη φάση να αυξηθεί το ανώτατο ποσοστό κατ' έτος συνολικών δαπανών σε τουλάχιστον 10% επί του συνόλου των διαθέσιμων του κατά το τέλος του προηγούμενου έτους (από 2,5% που είναι σήμερα).

Πρέπει εδώ να τονιστεί ότι το Πράσινο Ταμείο έχει χρηματοδοτικό προσανατολισμό που είναι «κλειδωμένος» προς συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς στόχους, με βάση τα εισπραχθέντα έσοδα. Συγκεκριμένα, περίπου τα 3/4 επί του συνόλου των διαθέσιμων έχουν εισπραχθεί από νομιμοποιήσεις αυθαίρετων κατασκευών και ημιυπαιθρίων, οπότε με βάση τη σχετική νομοθεσία και νομολογία του ΣτΕ η διάθεσή τους πρέπει να αφορά την επίτευξη «περιβαλλοντικού ισοζυγίου» στις αντίστοιχες πόλεις και υποβαθμισμένες φυσικές περιοχές. Αντίστοιχα, οι πόροι που εισπράχθηκαν για το «Γαλάζιο Ταμείο» και τον «Ειδικό Φορέα Δασών» πρέπει να διατεθούν για αντίστοιχους σκοπούς.

- **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:** Πρωτοβουλία για διαμόρφωση ενιαίου θεσμικού πλαισίου για όλα τα είδη των συνεταιρισμών και κοινωνικών επιχειρήσεων, καθώς και σταθερού συστήματος φορολογικών κινήτρων και χρηματοδοτικών εργαλείων για την προώθησή τους.
- **ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ:** Εκκίνηση της διαδικασίας για εκ βάθρων αναθεώρηση του Επενδυτικού Νόμου, προς την ενίσχυση εκείνων των σχεδίων που τονώνουν την επιχειρηματικότητα σε κλάδους χαμηλού οικολογικού αποτυπώματος, κοινωνικά επωφελείς, εμπορικούς, εξωστρεφείς και καινοτόμους, δηλαδή μακροπρόθεσμα βιώσιμους.
- **ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΥΣΗ 2000:** Διασφάλιση και ενίσχυση της απρόσκοπτης λειτουργίας της Επιτροπής, ως «κεντρικού γνωμοδοτικού οργάνου του Κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας».
- **ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ:** Άμεση συγκρότηση κλιμακίων ελέγχου αυθαίρετης δόμησης σε κάθε περιφέρεια (τόρα η ευθύνη υπάγεται στις αποκεντρωμένες διοικήσεις), με κεντρικό συντονισμό από το Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος. Κατάργηση των προεκλογικών αποφάσεων του Αναπλ. Υπουργού Ν. Ταγαρά που επιτρέπουν την αναστολή επιβολής κυρώσεων σε αυθαίρετα που δεν έχουν ολοκληρώσει φέροντα οργανισμό και παρατείνει την προθεσμία υποβολής αιτήσεων για νομιμοποιήσεις, και ειδικότερα: α) της υ.α. 2932/21.1.2015 (ΑΔΑ: 7ΖΧΦΟ-Ν3Γ), με την οποία εγκρίθηκε η δυνατότητα υπαγωγής των αυθαίρετων κατασκευών και εργασιών που δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ολοκληρωμένου φέροντα οργανισμού, και β) του άρθρου 10 παρ. 17 ν. 4315/2014, το οποίο εξουσιοδοτεί τον Υπουργό Περιβάλλοντος να παρατείνει την προθεσμία υπαγωγής στον ν. 4178/2013, και της κ.υ.α. 60069/29-12-2014 (ΦΕΚ Β' 3534 /30-12-2014), με τα οποία παρατάθηκε η προθεσμία υπαγωγής για ορισμένες κατηγορίες αυθαιρέτων. Επιβολή και είσπραξη προστίμων ανέγερσης και διατήρησης των εκτός υπαγωγής στις νομιμοποιητικές ρυθμίσεις αυθαιρέτων.
- **ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:** Κατάργηση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τον τουρισμό, το οποίο προωθεί τη δόμηση μεγάλων τουριστικών συγκροτημάτων και οικισμών παντού, δίχως δικλείδες ουσιαστικής περιβαλλοντικής ασφάλειας και αγνοώντας την ανάγκη για έμφαση στην αξιοποίηση του εγκαταλειμμένου οικιστικού αποθέματος.
- **ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ:** Πολιτική τοποθέτηση από την πολιτική ηγεσία ότι το υπουργείο θα συμμορφώνεται άμεσα με τις αποφάσεις των δικαστηρίων και με τις παρατηρήσεις των πρακτικών επεξεργασίας των προτεινόμενων προεδρικών διαταγμάτων, και θα υλοποιεί τις συστάσεις των πορισμάτων του Συνηγόρου του Πολίτη.

3. Μέτρα άμεσης προστασίας σημαντικών περιοχών

- Για τη σωστή λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών απαιτείται η προώθηση εφαρμογής του νόμου 3937/2011. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη δρομολόγηση και προώθηση διαταγμάτων χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών και θέσπισης σαφών, συνεκτικών και ευρέως κατανοητών χρήσεων γης καθώς και κατάρτιση και εφαρμογή ολοκληρωμένων και θεσμικά κατοχυρωμένων σχεδίων διαχείρισης και συστημάτων επιστημονικής παρακολούθησης.
- Αναμόρφωση του σχεδίου προεδρικού διατάγματος για τον [Κυπαρισσιακό Κόλπο](#) και επιτάχυνση της έγκρισής του, ώστε να αποτραπεί η σχεδιαζόμενη υποβάθμιση του εξαιρετικής οικολογικής σημασίας αμμοθινικού συστήματος, να διασφαλιστεί η προστασία

των πολύτιμων φυσικών χαρακτηριστικών και να προωθηθεί η οικολογικά βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

- Κύρωση της τετραμερούς Συμφωνίας για την Προστασία και Αειφόρο Ανάπτυξη της περιοχής του Πάρκου Πρεσπών του 2010. Η Ελλάδα πρέπει να προχωρήσει άμεσα στην κύρωση, όπως έχουν κάνει τα υπόλοιπα τρία μέρη της Συμφωνίας (Ευρωπαϊκή Ένωση, Αλβανία και ΠΓΔΜ).
- Η ακύρωση οικολογικά και οικονομικά επιζήμιων έργων, όπως η εκτροπή του Αχελώου και το «Πολυδύναμο έργο Αώου».
- Η ακύρωση ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων που εγκρίθηκαν από την προηγούμενη Κυβέρνηση κατά παράβαση ειδικών όρων και αναγκών προστασίας οικολογικά ευαίσθητων περιοχών, όπως η σκανδαλώδης υπόθεση κατασκευής οικισμού στην οικολογικά ευαίσθητη υγροτοπική περιοχή της **Αλυκής Κίτρους** (Κορινός) Πιερίας.
- Συνολική επανεξέταση της οικολογικής βιωσιμότητας και της ωφέλειας για την τοπική και εθνική οικονομία από το υπό ανάπτυξη επενδυτικό σχέδιο εξόρυξης χρυσού στη Χαλκιδική. Αν και αυτό δεν αφορά το σκέλος της οικολογικής βιωσιμότητας του σχεδίου, θεωρούμε αναγκαία την άμεση παραίτηση της Ελλάδας από την προσφυγή T-233/11 κατά απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είχε κρίνει ότι η Ελληνικός Χρυσός ΑΕ οφείλει στο ελληνικό δημόσιο 15,34 εκατ. ευρώ, βαρυνόμενα με τόκους, τα οποία έλαβε με τη μορφή παράνομης κρατικής ενίσχυσης.
- Τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 4178/2013, ώστε να απαγορεύεται χωρίς καμία εξαίρεση η υπαγωγή στον νόμο αυθαίρετων κατασκευών στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών, στον αιγιαλό, στον παλιό αιγιαλό, στην ζώνη παραλίας, σε ιστορικό τόπο, ιστορικό διατηρητέο οικισμό και περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.
- Εκκίνηση της διαδικασίας αναμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου για την παράκτια ζώνη με βάση το πλαίσιο που θέτει το Πρωτόκολλο «για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου» (Απόφαση 2010/631/ΕΕ) και τα κριτήρια που θέτει ο νόμος 3937/2011 για τη βιοποικιλότητα.
- Άμεση εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4249/2014 (άρθρα 118 και 119) με άμεση έκδοση των προβλεπόμενων εφαρμοστικών αποφάσεων, προκειμένου οι οργανώσεις εθελοντών πολιτικής προστασίας να αποκτήσουν οργανωμένο, αξιοκρατικό και σταθερό πλαίσιο λειτουργίας και συνεργασίας με τις επίσημες κρατικές δομές για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών ή άλλων φυσικών καταστροφών.

4. Καθαρή ενέργεια

- Διαμόρφωση και κατάθεση προς διαβούλευση νέου εθνικού ενεργειακού σχεδιασμού με ορίζοντα το 2030, που θα προδιαγράφει με σαφήνεια την πορεία για τον πραγματικό κοινωνικό και οικολογικό μετασχηματισμό του μοντέλου παραγωγής ενέργειας. Το πρώτο βήμα για τη σταδιακή απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα πρέπει να γίνει σήμερα.
- Κατάστρωση φιλόδοξου και καινοτόμου σχεδίου εξοικονόμησης ενέργειας που να αξιοποιεί το πολύ σημαντικό δυναμικό που υπάρχει, ιδιαίτερα στον κτιριακό τομέα, δίνοντας ταυτόχρονα νέα πνοή στην οικονομία.
- Κατάργηση του σκανδαλώδους καθεστώτος των ενιαίων αδειών παραγωγής και λειτουργίας σταθμών ηλεκτροπαραγωγής της ΔΕΗ (ενδεχομένως, με πρόβλεψη σύντομης μεταβατικής περιόδου), οι οποίες παρέχουν στην εταιρεία την δυνατότητα να τους λειτουργεί χωρίς περιβαλλοντικούς όρους σε ισχύ. Άμεση τροποποίηση ή έκδοση αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για όλους τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση της κοινοτικής οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές (2010/75/ΕΕ), και ειδικότερα των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών για αυτούς.
- Επανεξέταση της οικολογικής και οικονομικής βιωσιμότητας της νέας λιγνιτικής μονάδας της ΔΕΗ Πτολεμαΐδα V και αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων που να βασίζονται στην καθαρή ενέργεια. Η διαδικασία επανεξέτασης πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη, την πρόσφατη αλλαγή στάσης διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών απέναντι στις νέες ανθρακικές μονάδες, τις τελευταίες εξελίξεις στη διεθνή κλιματική πολιτική, την αυστηροποίηση της Ευρωπαϊκής

νομοθεσίας σχετικά με τις εκπομπές ρύπων, τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις για την εξέλιξη των τιμών CO₂, καθώς και τις πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της καθαρής ενέργειας, που συνδυαστικά οδηγούν ενεργειακούς κολοσσούς της Ευρώπης σε δραστική αλλαγή πολιτικής ως προς τα ορυκτά καύσιμα.

Περισσότερες πληροφορίες:

Δημήτρης Καραβέλλας

Γενικός Διευθυντής

E-mail: d.karavellas@wwf.gr

Θεοδότη Νάντσου

Επικεφαλής πολιτικής

E-mail: tnantsou@wwf.gr

WWF Ελλάς

Λεμπέση 21, Αθήνα 11743